

Kellnerova smrt? Docent Valenčík si vzpomněl na ředitele České zbrojovky. Vypadl v Německu z okna a naše orgány pak ani nepustili k vyšetřování...

- CZ24 News | 7. dubna 2021

CIVILIZACE A MY Cesta úpadku a zahnívání. Ale i ztráta pozic v globální soutěži velmocí? Vysokoškolský pedagog docent Radim Valenčík popisuje nejen invazi iracionality. „Udělat z člověka zmanipulovaného a zneužitelného omezence je mnohem jednodušší, než...“ Docent upozorňuje na „kolaboranty z připsanosti“ a reaguje na jeden „perverzní názor“. Lidé s totalitními ambicemi se vždy a všude projeví stejně. „Jím jde jen o uzavírání a limitované přidělování jako nástroj moci.“ Jdeme do velmi turbulentního světa. „Jde o změnu, jejíž převratnost je srovnatelná s průmyslovou revolucí. Střet přerozdělovací moci s tvůrčím potenciálem lidí,“ předpokládá Valenčík.

Pane docente, prochází s covidem jistou transformací celý svět? Tedy z doby fyzické do doby on-linové?

Role on-line kontaktů nepochybně vzroste. Bude to jeden z pozitivních důsledků covidu. Nebude to však znamenat omezení přirozených mezilidských styků. Ale v turbulentním světě, do kterého jdeme, půjde zejména o následující alternativu: Bude pokračovat setrvačný vývoj směřující ke společnosti, jejíž ekonomika je založena na diktátu přerozdělovací moci, nebo se otevře cesta k ekonomice založená na tom, co dělá člověka člověkem, na produktivních službách typu vzdělání, výchovy, péče o zdraví, které umožní podstatně zvýšit inovační potenciál země a nastartovat novou etapu vývoje člověka i společnosti?

Jde o změnu, jejíž převratnost je srovnatelná s průmyslovou revolucí. A vždy, když se lidstvo dostane na pokraj takové změny, nejdříve se – tak, jak to vidíme i dnes – aktivizují síly reakce, síly, které se snaží přirozené směřování vývoje nejen zastavit, ale i zvrátit zpět. Tak to vždy bylo a cesta vpřed

nebude jednoduchá.

„Na co si mohu sáhnout a kudy je možné nalít beton a asfalt, to existuje. Co je virtuální, o tom mám pochybnosti,“ glosuje český hospodářský rozvoj ekonom Jan Zahradník. Skutečně platí, že jsme občas k naší škodě až příliš konzervativní? Ujíždí Česku vlak v inovacích a v nových technologiích?

Náš ekonom zaměřuje mediální obraz naší země a realitu. Není sám. Málokdo ví, kolik vynikajících tvůrčích týmů u nás pracuje. Třeba tým, který již v 50. letech založil Armin Delong je stále jeden z nejlepších na světě v oblasti elektronových mikroskopů. Podobně žijí a na světových trzích se uplatňují se svými technologicky stejně převratnými textilními stroji „potomci“ hrdinů „Inženýrské Odyseje“, a to dokonce ve stejné firmě. Na VŠCHT je patrně nejlepší tým zabývající se nanoroboty.

V Liberci je dokonce několik týmů v oblasti nanotechnologií, kterým patří budoucnost. Jenže o tom se z mainstreamu člověk dozví málo. Tím, že si naši univerzitu, tj. VŠFS, mnozí z členů některých z těchto týmů vybrali ke studiu, máme možnost si udělat představu o tom, jak obrovským potenciálem v této oblasti naše země disponuje. Něco se člověk dozví i z televizního pořadu Gejzír, ale to je jedna ze světlých výjimek. Bohužel vlády se spíše zabývají hrou různých lobby o přidělování dotací a předražených zakázek než o podporu toho nejcennějšího, co naše země má. Je to ten střet dvou alternativ, o kterém jsem hovořil – střet přerozdělovací moci s tvůrčím potenciálem lidí. V této oblasti si tým na naší univerzitě, který se zabývá kontextem současných změn v oblasti technologií, hledá svou parketu. Bez opory v dobré teorii to nejde.

Můžeme říci, že třicetiletá etapa České republiky, začínající revolucí v roce 1989, nadobro skončila? V čem to bude nyní ekonomicky, společensky či politicky jiné?

Nejen v naší zemi, ale i celosvětově se nepodařilo využít možnosti, které se změnami otevřely. Globálně nastoupila reakce, která ovšem snahou rozhodovat o všem z pozice silnějšího problému neřeší, ale hrotí. Jdeme do velkých turbulencí. Pokud nechceme ztratit orientaci, pokud se chceme vyznat v tom, co je pravda a co manipulace, potřebujeme komplexní vidění společenské reality, které bez opory v dobré teorii není možné. V této souvislosti je nutné upozornit na to, že jedním z nejvíce nepříjemných a nebezpečných rysů současné doby je doslova invaze iracionality.

Udělat z člověka zmanipulovaného a zneužitelného omezenice je mnohem jednodušší než vychovat člověka, který je schopen vyvinout trpělivé úsilí spojené s nabytím kvalitního vzdělání a jeho propojení s profesním i společenským životem. Tady je ta fronta, na které se dnes bojuje. Jde o uchování kvalitního vzdělání.

Smrt Petra Kellnera nastolila řadu otázek. Ozvalo se mnoho soukromých osob i organizací se svědectvím, jak jim Kellner za svého života pomáhal. Financoval například výzkum léků na rakovinu, mnoha nadějným Čechům platil vzdělání. Na druhou stranu jsme mohli slyšet tvrdou kritiku Kellnerova počínání. Změnily reakce nějak váš pohled na zesnulého miliardáře?

Od počátku jsem vnímal a vnímám smrt Petra Kellnera jako oslabení pozice naší země ve stále bezohlednějších ekonomicko-geopolitických hrách. První, co mě napadlo, když jsem se o té smutné události dozvěděl, bylo připomenutí si smrti ředitele České zbrojovky Uherský Brod Miroslava Dudy, který zemřel za záhadných okolností v březnu 1995 poté, co „vypadl“ z hotelového okna v německém Norimberku. Naše orgány tehdy nebyly připuštěny k účasti na vyšetřování.

Ani Petr Kellner ovšem nebyl dokonalý. Mecenášství je dobrá věc, ale pro podporu tvůrčích týmů působících v oblasti nejvýznamnějších technologických změn mohl patrně udělat víc. Ale to ti, kteří se dívají jen „shora“, kde se miliardy přehazují vidlemi, nevidí. A snad se i trochu bojí toho, aby si přiznali, že to nové se prosazuje někde jinde než ve sféře, která poskytuje iluzi neomezené moci.

Covid ekonomicky odnesla především střední třída. Mnoho bohatých lidí naopak své majetky rozšířilo. Může i toto přispět k jakémusi třídnímu rozkolu ve společnosti? Co bude jeho důsledkem?

Jedním z důsledků covidu bude další výrazná majetková polarizace společnosti. To, jako vždy v dějinách, ohrožuje stabilitu společnosti. Zvláště pokud mocní za hlavní oblasti investování svých gigantických majetků vidí udržení a posílení své pozice. Logicky pak potlačují vše, co by jim mohlo konkurovat – tím je síla lidského poznání, ale i tvůrčí aktivity v oblasti, kde se projevují zvýšením ekonomické výkonnosti. Proto dnes tak rychle směřuje společnost k diktátu přerozdělovací moci v ekonomice. Je to cesta úpadku a zahnívání. Ale i ztráta pozic v globální soutěži velmocí.

My jsme dnes součástí upadající části světa a nechceme si to přiznat. Dokonce ze sebe necháváme dělat směšný nástroj okopávání těch, kteří neupadli tak hluboko do bažin diktátu přerozdělovací moci a kteří mají lepší vyhlídky na dynamický ekonomický rozvoj. Pokud jde o řešení problému bohatnutí bohatých a chudnutí chudých, tak v obecné rovině mám představu, jak na to. Majetkové rozdíly nejsou tak nebezpečné jako jejich zneužívání. Pokud bychom šli cestou reform, které by vedly ke zdokonalování trhu včetně finančních trhů tak, aby investiční příležitosti, kterými lidé disponují „od přírody“, tj. včetně těch a zejména těch, které jsou spojeny s nabýváním, uchováním a uplatněním jejich schopností, byly využívány podle míry jejich výnosnosti, nebylo by řešení současných problémů dramatické. Náš tým k tomu zpracoval monografii, [která je volně dostupná](#).

Představu o tom, jaké reformy udělat a jak, máme v našem týmu velmi konkrétní. Uvedu jen jeden příklad. Místo paušálního a povinného prodloužení doby odchodu do důchodu posílit motivační roli penzijního systému k individuálnímu a dobrovolnému prodloužení doby produktivního uplatnění. Na takto koncipovaný penzijní systém, který lze ze stávajícího „vypěstovat“ postupně, pak lze navázat motivace poskytovatelů zdravotní péče a celoživotního vzdělání k prodloužení horizontu i zenitu produktivního uplatnění člověka.

Jak vidíte roli Číny v budoucím vývoji? Vybudovala si za poslední rok proti Evropě pozici, ze které nás může ekonomicky zvalcovat? Do jaké míry ji může brzdit výrazný ekologický dluh?

Čína je jednou z těch zemí, o kterých jsem právě hovořil. Vymaňuje se ze současné globální moci i s vlastní dějinným vývojem vypěstovanou přerozdělovací mocí. Tvůrčí aktivity zde začínají mít převahu nad uzurpováním pozic. Mj. právě v této oblasti se nejvíce projevují skutečná lidská práva. Právo na plnohodnotný tvůrčí život. Bohužel ta část světa, které velká část naší politické reprezentace leze do zadku, jde cestou právě opačnou. Pokud jde o tzv. „ekologický dluh,“ tak jeho řešení spočívá ne v restrikcích, ale v podpoře inovací, které odlehčují ekonomiku. Třeba právě v oblasti nanotechnologií, které umíme a o které by Čína měla zájem. Takto si pomůže i bez nás.

Kauza Dukovany - máme se obávat o budoucí směřování naší země, jak varuje liberální opozice? Je obviňování českého prezidenta Miloše Zemana, že nevýhodně tlačí Rosatom a Babiše, že tomu podléhá, pravdivé? A jde v případě Dukovan skutečně o směřování naší země?

Ti, kteří nás straší „ruským“ vlivem, dobře vědí, pod čím vlivem a jak moc v současné době jsme, co ohrožuje naši bezpečnost a jak nepříjemně se to i z hlediska bezpečnosti projevilo při dostavbě Temelína. Naše země je schopna ubránit svoji nezávislost vůči komukoli a nenechat se okrádat, pokud ji neovládají „kolaboranti z připsranosti“. Podrobněji jsem se k tomu vyjádřil v souvislosti s rozhovorem Dany Drábové pro „Prostor X“ [zde](#): Příznačné je, že i ona sama dala do souvislosti tanečky kolem Dukovan a Sputniku V. Jak názorné a poučné!

Zvažovaný covid pas, který má usnadnit cestování, bývá kritizován jakožto předvoj dalšího sledování a omezování práv občanů a jako nakročení k systémům, které fungují v Číně. Je důvod se takového vývoje v Evropě obávat?

V krátkodobém horizontu dvou let se patrně v zemích, které dokážou zvládnout určitá protiepidemická opatření, pozitivní role očkování projeví. Na jedné straně lidé chtějí cestovat, ale bezpečně, a na straně druhé letecké společnosti chtějí přepravovat a velká většina zemí chce mít turisty. Proto těmto pasům, ať se nám zdají jakkoli omezujícím a diskriminujícím faktorem, těžko kdo zabrání. Už proto, že se v různých zemích epidemie vyvíjí různě. Nemám z toho radost, ale iluze, že se tomu nějak vyhneme, není na místě.

Jaká bude v budoucnu strategická iniciativa USA, pod vedením Joea Bidena? Bylo by dobře, aby se USA výrazněji postavily Číně, třeba posílením armády? Lze Čínu uzbroit tak jako kdysi Sovětský svaz?

Bidenův výrok „Putin je zabiják“ není jen projevem stařecké demence, ale i zlým poselstvím. Zapšklí geronti, jejichž figurkou Biden je, ovládli současnou globální moc a ženou svět do globální katastrofy. Doufám, že nestihnou ji rozpoutat. Jejich moc už končí. Proto tak spěchají, a tím se obnažují před všemi soudnými lidmi, kteří snad včas [pochopí, že se musí bránit](#). A ještě k tomu uzbroužení Číny. Dnes už nelze uzbroit ani Rusko, natož rozjetou Čínu. Ekonomika USA není v dobré kondici, tak jako nemůže být v dobré kondici žádná ekonomika založená na diktátu přerozdělovací moci. Jediná moc, kterou USA v ekonomice disponuje, je elektronická produkce dolaru.

Prožili jsme epidemii. Hrozí, že v příštích letech prožijeme velkou válku světového rozměru, ať už kvůli konfliktu na Blízkém východě, nebo mezi západem a Ruskem, západem a Čínou? Co z toho reálně hrozí a jak se jednotlivým rizikům vyvarovat?

Ta hrozba je reálná. Rizikům se vyvarujeme, když se co nejvíce lidí vymaní z manipulací ze strany současné globální moci. Tím se dostáváme k potřebě perspektivní a realistické vize.

Kanadská vědkyně Corinne Le Quéré ve své studii navrhuje, že svět by potřeboval jakýsi neustálý lockdown, abychom odvrátili klimatickou krizi. Přesněji řečeno, stačilo by jednou za dva roky. Bylo by to pro planetu přínosem?

K tomuto perverznímu názoru se snad nemá ani smysl vyjadřovat. Jak už jsem uvedl, řešení není v restrikcích, ale v inovacích, které šetří zdroje a přírodu. Například lokalizace výrob prostřednictvím nanotechnologií, 3D a 4D tiskáren umožní téměř cokoli vyrobit téměř z ničeho a přímo na místě. Ušetřit tak redukcí přepravy kamiony a dalšími prostředky až 80 % materiálových a energetických vstupů do výroby. Prostřednictvím nanorobotů se skládky budou stávat nejcenějším zdrojem surovin na dlouhá léta.

Spoléhat na uzavírání a limitované přidělování je totalitní snění ve službách současné globální moci. Vůbec není náhodou, že Winchesterská univerzita v britském hrabství Hampshire odhalila bronzovou sochu v životní velikosti Gretě. To už je pominutí smyslu a svědectví o úpadku univerzitního školství v některých zemích. Brežněvovi v trochu pokročilejším věku jako dvojnásobném hrdinovi Sovětského

svazu (kromě jiného bojoval na Malé zemi, kde šlo skutečně o život) odhalili totalitníci jen bustu...

Je správné navazovat na covidové restriktce masivními restrikcemi ve prospěch ekologie? Myslíte, že k tomu nakonec dojde? Hovoří se zejména o omezení cestování a pohybu.

Lidé s totalitními ambicemi se vždy a všude projeví stejně. Jim jde jen o uzavírání a limitované přidělování jako nástroj moci. Krásně je to popsáno ve slavném polském filmu Sexmise. Cestovat po světě je přirozené. Chceme-li plnohodnotně žít a přežít, musíme poznávat celou naši planetu a všechny kultury, které se na ní zrodily. Bez přirozených kontaktů to nejde.

V rámci postcovidové ekonomické obnovy se hovoří o možných nových řešeních. Hlasitá diskuse se vede na téma univerzálního nepodmíněného příjmu. Jaký efekt by na Čechy a jejich morálku mělo, kdyby každý občan dostával jednou měsíčně třeba 10 tisíc korun?

Jsem zásadně proti. Chceme si vypěstovat enklávy lidí žijících s pocitem vlastní zbytečnosti? To je přímo proti lidské podstatě. Tyto enklávy by byly frustrovány a snadno zneužitelné. Člověk má být motivován.

Co vyšší zdanění miliardářů? Bude podle vás tato otázka v roce 2021 nastolena?

To by miliardáři a ti, co za nimi stojí, tedy biliardáři, museli souhlasit s likvidací daňových rájů. Myslíte, že o tom začnou někdy jednat?

Na Světovém ekonomickém fóru v Davosu se hovořilo o „nutných“ proměnách kapitalismu. Měl by být zodpovědnější, ekologičtější, prostě měl by projít jakýmsi restartem. Souhlasíte s tímto pohledem, je to cesta pro budoucnost?

Žvanění. Ti, kteří reprezentují současnou ekonomickou moc, ji chtějí především udržet. Udržet investováním svých gigantických majetků do svých pozic. Protože se jim již z velké části podařilo zlikvidovat samotnou podstatu kapitalismu, tj. konkurenci v tržním prostředí, která využívá tvůrčí schopnosti člověka, berou si za vzor totalitní moc založenou na přerozdělování. K tomu využívají i užitečné idioty, kteří věří v jakýsi „restart“. Jaká asi může být inteligence člověka, který doufá, že po tomto „restartu“ budou mít všichni, když ne stejné, tak alespoň srovnatelné podmínky?

Nic takového. Jde jim jen o udržení neudržitelného – jejich pozic. Jde jim jen o to, jakým způsobem exodus z této pasti setrvačného vývoje proběhne. Stále je ještě možnost, že se to odehraje s minimálními ztrátami a riziky. Ale každý člověk, který umí přemýšlet a je schopný si vytvářet ucelený, komplexní pohled na svět, cítí zodpovědnost za to, co se děje, je nesmírně významný pro to, aby se našlo co nejméně konfliktní řešení.

Zdroj: <https://www.parlamentnilisty.cz>